

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 20. november 2008
Kontor: Lovafdelingen
Sagsnr.: 2008-792-0690
Dok.: BBO40901

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 9 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 9. oktober 2008.

Brian Mikkelsen

/

Torben Jensen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 9 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del):

”Vil ministeren redegøre for, om en dansk statsborger, der tager til udlandet for at indgå aftale om eller få udført aftale om rugemoderskab - enten af altruistisk eller kommerciel karakter - kan retsforfølges efter dansk lovgivning?”

Svar:

Justitsministeriet kan oplyse, at dansk lovgivning ikke indeholder et samlet regelsæt om surrogatmoderskab, og der er efter gældende ret ikke noget forbud mod at virke som surrogatmoder. Et surrogatmoderskab kan gennemføres ved anvendelse af forskellige familieretlige regler, men adgangen til at arrangere et surrogatmoderskab er begrænset af en række bestemmelser i lovgivningen.

Et surrogatmoderskab kan etableres ved at en barnløs kvindes partner får barn med surrogatmoderen ved et seksuelt forhold eller ved hjælp af privat udført insemination uden en læges medvirken. I begge tilfælde kan partneren derpå blive registreret som barnets far, ligesom han normalt kan få forældremyndigheden over barnet, der efterfølgende kan adopteres af den barnløse kvinde.

Efter § 13 i lov om kunstig befrugtning må kunstig befrugtning i forbindelse med lægelig behandling ikke finde sted, når der foreligger en aftale mellem to kvinder om, at den ene kvinde skal føde et barn til den anden.

Det fremgår af adoptionslovens § 15 og § 7, stk. 2, i bekendtgørelse om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær, at statsforvaltningen ikke må godkende en aftale om overførsel af forældremyndighed eller meddele adoptionsbevilling, hvis der skal ydes vederlag eller nogen anden form for modydelse, herunder betaling for tabt arbejdsfortjeneste til indehaveren af forældremyndigheden eller den bortadopterende.

Efter adoptionslovens § 33 må der endvidere ikke ydes eller modtages hjælp med henblik på at opnå forbindelse mellem en kvinde og en anden, der ønsker, at kvinden skal føde et barn til denne, og der må ikke annonceres for at opnå en sådan aftale. Den, der overtræder adoptionslovens § 33, kan efter lovens § 34 straffes med bøde eller fængsel indtil fire måneder. Det er således alene formidlingen af et surrogatmoderskab, der kan retsforfølges efter dansk ret.

Med hensyn til spørgsmålet om anvendelsen af adoptionslovens §§ 33 og 34 på forhold begået i udlandet bemærkes, at den endelige afgørelse heraf henhører under domstolene. Justitsministeriet er ikke bekendt med retspraksis, der nærmere belyser den mulige anvendelse af disse regler også på forhold begået uden for Danmark, ligesom der ikke er taget stilling til spørgsmålet i adoptionslovens forarbejder.

Mere generelt kan Justitsministeriet dog oplyse, at Jurisdiktionsudvalget i betænkning nr. 1488/2007 om dansk straffemyndighed bl.a. har behandlet spørgsmålet om danske straffebestemmelers gyldighedsområde. Det fremgår heraf bl.a. (betænkningens side 81 ff.), at spørgsmålet om, hvorvidt en dansk materiel straffebestemmelse har såkaldt eksterritorialitet, dvs. at bestemmelsen også omfatter handlinger foretaget i udlandet, ikke er generelt reguleret i lovgivningen. I forhold til straffebestemmelser i særlovgivningen (dvs. uden for straffeloven) vil eksempelvis regler i love om skove, veje, vandløb, jagt, natur- og byggefredning samt kystbeskyttelse normalt alene tage sigte på at normere pligter, der skal iagttages her i landet, men en nærmere fortolkning af den pågældende særlovsbestemmelse kan imidlertid føre til, at denne må anses for ikke at være territorielt begrænset og derfor også må antages at omfatte handlinger foretaget i udlandet.

Det bemærkes endvidere, at reglerne om dansk straffemyndighed, dvs. de bestemmelser, der afgrænser, hvilke straffesager der kan pådømmes ved danske domstole, fremgår af straffelovens §§ 6-12. Det følger bl.a. af disse regler, at handlinger, der er foretaget i udlandet, kan retsforfølges i Danmark, hvis den pågældende på tidspunktet for sigtelsen har dansk indfødsret, er bosat i den danske stat eller har lignende fast ophold her i landet, og hvis handlingen også er strafbar efter lovgivningen på gerningsstedet (dobbelt strafbarhed).